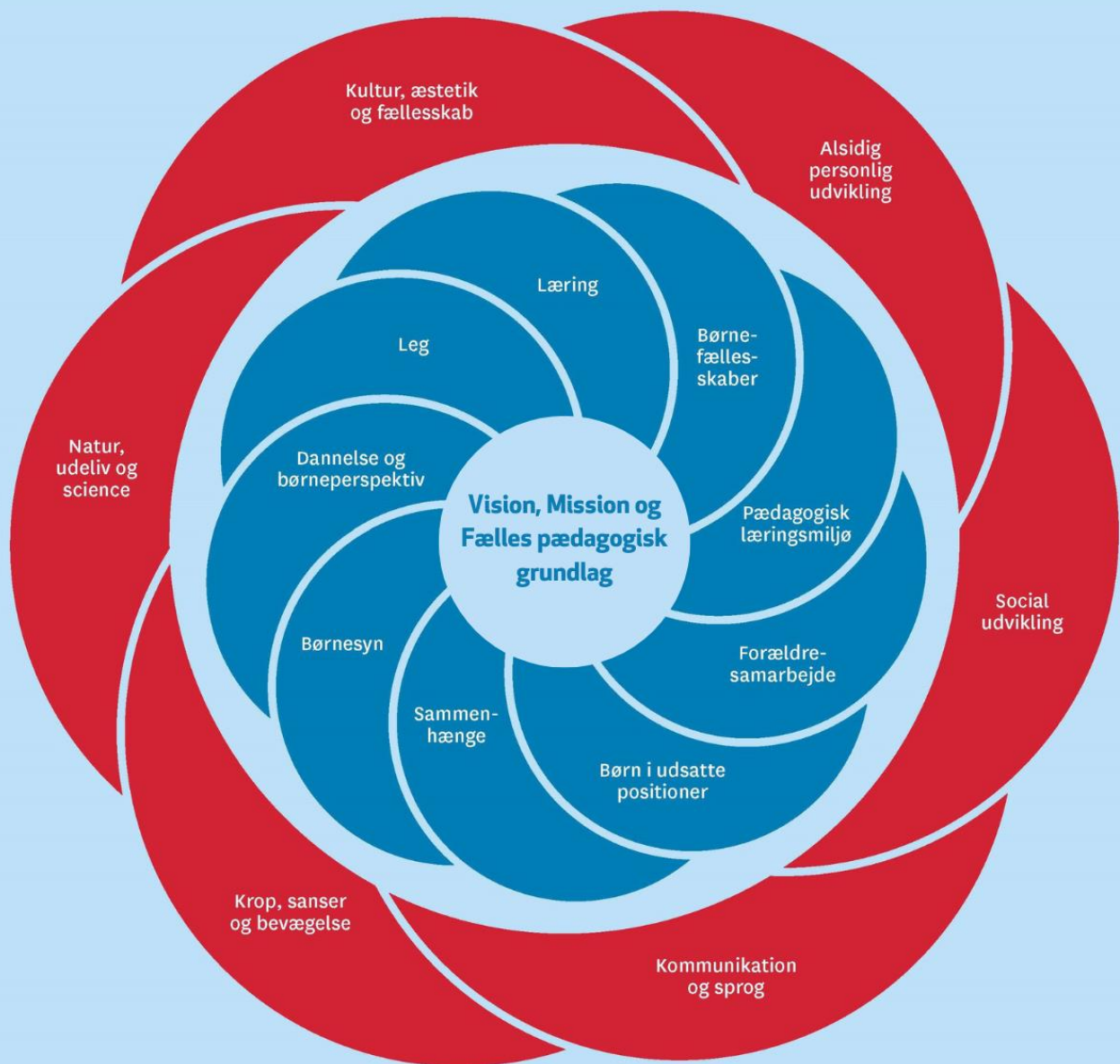

Pædagogisk læreplan for

Vesterlunden Kernehuset

2024 - 2026

Indhold

Den lovgivningsmæssige ramme	2
Svendborg Kommunes dagtilbud	2
Dagtilbuddet Vesterlunden.....	3
Børnehuset Kernehuset – En institution midt i naturen	4
Børnesyn, Dannelse og Børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	5
Pædagogisk læringsmiljø	6
Samarbejde med forældre om børns læring	9
Børn i udsatte positioner	11
Sammenhæng til børnehaveklassen	12
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan.....	14
Inddragelse af lokalsamfundet	14
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	15
De seks læreplanstemaer	17
Alsidig personlig udvikling	18
Kommunikation og sprog	22
Krop, sanser og bevægelse	24
Natur, udeliv og science	26
Kultur, æstetik og fællesskab	28
Evalueringskultur	29

Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige ramme for arbejdet med den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og Børne- og socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#). Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag fra ministeriets publikation.

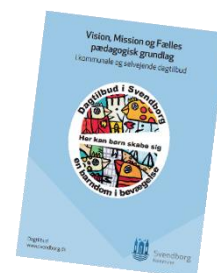
Svendborg Kommunes dagtilbud

Børne-, Unge- og Uddannelsesudvalget og Kommunalbestyrelsen har i 2024 vedtaget en ny børne- og ungepolitik. Politikken indeholder et fælles børne- og ungesyn og et værdisæt, som er retningsgivende for de voksne omkring børn og unge: Anerkendelse, indflydelse, positive forventninger og nysgerrighed.

På dagtilbudsområdet er "Vision, Mission og Fælles Pædagogisk grundlag" med til at omsætte den nye børne- og ungepolitik, og indeholder den fælles klangbund:

"Her kan børn skabe sig" skaber stof til eftertanke og lægger op til dialog.

"En barndom i bevægelse" er et centralt begreb i visionen, og rummer flere betydninger. For det første at barndommen ses som en enestående tid i ethvert menneskes liv og at barndommen har en særlig værdi i sig selv. For det andet at bevægelse både forstås fysisk, følelsesmæssigt og sanseligt.

I 2024 er der på dagtilbudsområdet igangsat "Fælles faglig retning" for at styrke arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer med deltagelsesmuligheder for alle børn.

Dagtilbuddet Vesterlunden

Vesterlunden

Er et dagtilbud bestående af 7 børnehuse: Nordenvinden, Nordlyset, Skovlinden, Ryttergården, Kildebækken, Kernehuset og Wandallsgården, vores børnehuse er beliggende i Nordre og Vestre bydel.

De 6 af børnehusene har vuggestue- og børnehavegrupper, Wandallsgården er vuggestue. Skovlinden og Kernehuset har resursepladser til børn, der har brug for noget ekstra.

Kendetegnende for Vesterlundens børnehuse er, at mange af dem ligger tæt op ad skov og grønne områder; og flere også tæt på strand/vand. Det betyder, at vi gør stor brug af naturen både inden- og uden for børnehusets område. Alle børnehuse har ladcykler, som ofte cykler rundt med børnene i nærområdet.

Vores børn går videre til op til 10 forskellige skoler hvert år, og i forhold til ForårsSFO er vores to distriktsskoler Vestre skole og Rantzausminde skole.

Hvert børnehus har en Pædagogisk teamleder, der har den daglige ledelse i børnehuset og som samarbejder i et lederteam om hele Vesterlunden og med en fælles Dagtilbudsleder.

Forældrebestyrelsen i Vesterlunden består af en forældrerepræsentant fra hvert børnehus, som sammen arbejder for børnenes bedste, arbejder med budget og principper og er i dialog med politikerne i Børne- og Ungeudvalget. Forældrebestyrelsen arbejder også med principper i forhold til den nye Styrkede pædagogiske læreplan, f.eks. arbejdet med overgange i børns liv og samarbejde om børns læring m.v.

I dagtilbud Vesterlunden arbejder vi ud fra den fælles ambition for børneområdet, som er besluttet i Børne- og Ungeudvalget: "Vision, mission og fælles pædagogisk grundlag", https://www.svendborg.dk/sites/default/files/PDF/vision_mission_og_faelles_paedagogisk_grundlag_-_okt_2020.pdf som understøtter arbejdet med den Styrkede pædagogiske læreplan.

Vi håber, at læsningen kan give jer et billede af, hvordan hverdagen er i Vesterlundens børnehuse.

På vegne af Vesterlunden

Vesterlundens lederteam

Nikolaj Uhrenholdt, dagtilbudsleder.

Børnehuset Kernehuset – En institution midt i naturen

Kernehuset er et integreret børnehus, som har fantastiske rammer både ude og inde. Vi ligger naturskønt med skoven som nabo og stranden i gåafstand.

Kernehuset er gennem de seneste år blevet udvidet og har nu en kapacitetsgrænse 42 og 80 børnehavebørn. Det er Svendborg Kommune, der fastsætter kapacitetsgrænsen og denne justeres i overensstemmelse med børnetallet i kommunen. Inkluderet i denne børnegruppe tilbyder vi resurseplasser til 8 børn med forskellige funktionsnedsættelser. Børnene i vores specialpædagogiske tilbud er også integrerede i vores almene grupper.

Vi har deltaget aktivt i ombygningsprocessen, og har med vores pædagogiske blik, opbygget vores nye rammer, så vi til trods for at være et stort hus vægter mindre fællesskaber i det store fællesskab. Det betyder at alle grupper har egen indgang til deres garderobe og egen stue med eget personale. Derfra kan vi udvide verden, når barnet er klar og har mod på at være en del af et større fællesskab.

Vi har haft frokostordning siden 2017 og får i øjeblikket frokost fra Øland.

I Kernehuset prioriterer vi natur, science og udeliv højt. Både store og små nyder at boltre sig på vores store og naturrege legepladser. På legepladsen fordyber vi os i de dyr og insekter, vi finder. Vi planter blomster og ser dem vokse og har områder hvor legepladsen er vild med vilje. Vi bruger næsten dagligt de nærliggende skove, samt stranden ved Lille Eng.

I Kernehuset mødes barnet af nærværende og autentiske voksne hele dagen. Vi er bevidste om, at vi er rammen og miljøet, der giver børnene de bedste betingelser for at udvikle sig som individ og i fællesskabet. Børnegruppen er altid i bevægelse, det betyder, at kernehuset også er dynamisk og vi skaber forskellige muligheder for børnenes deltagelse i fællesskabet.

Legen er meget værdifuld for barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse. I vores hus er der plads til de vilde og stille lege, til fordybelse og ro. Venskaber knyttes og relationer styrkes lige fra vuggestuen og op i børnehaven og fællesskabet styrkes gennem leg og fælles aktiviteter. Vi har et særligt fokus på at skabe legemiljøer og aktiviteter, hvor alle børn føler sig værdifuld ind i fællesskabet og har mulighed for at deltage.

I Kernehuset er der højt til loftet, samt plads til sjov og alvor. Vi er et børnehus, hvor livet leves sammen her og nu.

God læselyst til alle.

Med venlig hilsen

Henriette Olesen, Pædagogisk teamleder samt medarbejder i Kernehuset

Børnesyn, Dannelse og Børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

De fem elementer fra det pædagogiske grundlag:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Som barn i Vesterlunden og i Svendborg Kommune møder alle børn voksne der arbejder ud fra Kommunens Børn og unge politik samt Dagtilbuddets Mission vision og pædagogisk arbejdsgrundlag.

Se hele Svendborg Kommunes børne- og ungepolitik:

<https://www.svendborg.dk/sites/default/files/PDF/boerne- og ungepolitik - faelles afsaet - faelles fremtid endelig.pdf>

Se Vores Mission, Vision og pædagogiske arbejdsgrundlag i kommunale og selvejende dagtilbud.

Heri er der uddrag fra publikationen Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold (Børne- og undervisningsministeriet 2018) om dannelse og børneperspektiv, leg, læring og børnefællesskaber:

https://www.svendborg.dk/sites/default/files/PDF/vision_mission og faelles paedagogisk grundlag - okt 2020.pdf

Nedenstående uddrag er taget fra børne- og ungepolitikken og Mission, vision og pædagogisk arbejdsgrundlag og skrevet ind i dette afsnit.

Dannelse og børneperspektiv: *Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur.*

Det viser vi ved at møde børn respektfuldt, lyttende og inddragende i hverdagen på en anerkendende og omsorgsfuld måde. Vi har en tro på at alle børn gør det, så godt de kan. Børnene møder voksne der er nysgerrige og tager sig tid til at lytte og hjælpe.

Leg: *Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af hverdagen i dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, sprog, sociale kompetencer og selvværd.*

Legen styrker vi ved at skabe gode læringsmiljøer og struktur for legen, hvor barnet har mulighed for fordybelse og kreativitet i legen. De gode legemiljøer i dagtilbuddet er tydelige og fleksible. Vi møder børnene i øjenhøjde og positionerer os ved at være foran, ved siden af, eller bagved i legen med særligt fokus på balancen mellem børne- og vokseninitieret leg. Vi er aktiv deltagende i at skabe alsidige legemuligheder for børnene, som er med til at fremme barnets fantasi, kreativitet, virkelyst og nysgerrighed.

Læring: *Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at bliver udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.*

Børnene møder voksne der skaber pædagogiske læringsmiljøer som er inspirerende og hvor der er deltagelsesmuligheder for alle børn uanset udviklingsniveau. Vi møder børnene i øjenhøjde, er foran, ved siden af og bagved. Vi har positive forventninger til børnene og understøtter deres tro på egne evner. Det gør vi ved at skabe den tryghed og give den tid barnet har behov for i de pædagogiske læringsmiljøer, så de har mod til at udfordre sig selv og turde træde ind i nye øvebaner.

Børnefællesskaber: *Det er de pædagogiske medarbejdere og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til.*

Vi fremmer og skaber balance i børnefællesskabet ved at understøtte børnene i deres relationer til hinanden. Dette ved at støtte børnene i troen, evnen og oplevelsen af at være en del af et mindre og større fællesskab. Ved at sætte ord på følelser, hensigter og oplevelser i relationer børnene i mellem. Vi skaber og deltager aktivt i leg og aktiviteter, der styrker barnets evne til at indgå i samspil med hinanden.

Pædagogisk læringsmiljø

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver

børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vuggestuen:

I vuggestuegrupperne struktureres dagen, så der er lagt vægt på:

- Tilknytning børn og voksne imellem, samt børn og børn imellem, da vi ved, at det er i de tætte relationer, barnet udvikler sig. Vi ved, at tryghed er en forudsætning for trivsel og udvikling. Derfor prioriterer vi tilknytningsarbejdet højt ved modtagelse af nye børn og i hele vores tilgang til barnet. Det betyder blandt andet, at vi har øje for at understøtte barnet med ord, kropssprog og mimik, når barnet bevæger sig væk fra den voksne for at udforske omverdenen. På den måde hjælpes barnet til en erfaring af, at det er trygt og udviklende at gå på opdagelse. Det indebærer også, at vi er barnets trygge havn, hvor det kan finde ro og lade nervesystemet op ved at sidde på skød, når barnet har behov for det eller ved at finde trøst og stabilitet i den voksnes rolige stemme og åndedrag.
- Forudsigelighed så der er en ramme om dagen og børnene ved, hvad der skal ske. Når barnet er tryk gennem en forudsigelig ramme og den tætte relation, kan det bevæge sig ud i verden og udforske denne. Det betyder at der er faste rutiner, som barnet genkender og kan bruge som en markør for, hvad der forventes af barnet. Det kan for eksempel være at madpakker deles ud på samme måde hver dag. Eller at der synges den samme sang til samling hver dag i en længere periode. Det er også at de voksne er anerkendende og varme i deres måde at møde barnet på i alle situationer. Børnene kan regne med en afstemt tilgang fra de voksne omsorgspersoner, hvor barnets initiativer ses og mødes.
- Bevægelse - vores vision er at give børnene mulighed for en barndom i bevægelse, hvor bevægelse har flere betydninger. Bevægelse er det at mærke og udtrykke følelsesmæssig bevægelse. Vi spejler barnets følelser, så de gøres kendte for barnet. Bevægelse er et udtryk for barnets udvikling. Vi har øje for og understøtter alle børns tegn på udvikling, fx når vi begejstres med barnet over at det nu selv mestrer noget nyt. Bevægelse er også at i vuggestuen kan barnet udfolde sig fysisk. Der er plads til at krybe, kravle, gå og løbe. Børn lærer gennem kroppen.
- Kommunikation da vuggestuebarnet er afhængig af at blive set, hørt og forstået og gennem spejling selv udvikle evnen til at kommunikere fra nonverbalt til verbalt. Vi sætter ord på for barnet. Vi leger med sprog, læser bøger, rimer, synger, bruger tegn. Gennem hele dagen

skabes små læringsfællesskaber, hvor der er ro til sproglig opmærksomhed. Det er ved måltiderne, hvor vi fx sidder i mindre grupper, så pædagogen kan være i dialog med en mindre gruppe børn og skabe dialog børnene imellem. Vi opfanger selv barnets mindste udtryk og responderer på disse, så alle børn oplever at kunne påvirke sin verden.

Ovenstående punkter tænkes ind i såvel planlagte vokseninitierede aktiviteter, børnenes mulighed for egen leg, leg som det pædagogiske personale indgår i, rutinesituationer som borddækning, ble-skift m.m. Dagen er bygget op, så der er en vekselvirkning af disse procesparametre og hvor der tages højde for og gives plads til barnets eget perspektiv og medbestemmelse. I disse skabes pædagogiske læringsmiljøer, som er alsidige og mangfoldige og målrettet det enkelt barn og børnegruppen.

Det er pædagogerne, der har det faglige ansvar for det pædagogiske læringsmiljøes kvalitet i de daglige aktiviteter og samspil og sørger for i samarbejde med pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter for at arbejde i mindre grupper, så hvert enkelt barn er i tæt samspil med få andre børn og få pædagoger/medhjælpere.

Børnehaven:

I børnehavegrupperne struktureres dagen, så der er lagt vægt på:

- Du og jeg sammen om noget. Det er, når barnet er sammen med en eller flere andre om et fælles tredje, at fordybelse kan ske og læring finde sted. Det er både i barn-barn fællesskaber og i voksen-børn fællesskaber. Vi inviterer til at børnene tager initiativ og har indflydelse på leg og aktivitet.
- Forudsigelighed og spontanitet, så der er en ramme om dagen, som barnet kan finde tryk-
hed i, men samtidig plads til det, der opstår, når børn og voksne er sammen og spontane
idéer får liv. Vi er inspirerede af Nest – fællesskabende pædagogik, hvor vi benytter visuelle
støttesystemer af forskellig art til at vise, hvad børnene kan forvente og hvad der forventes
af dem. Det kan fx være billeder på spisepladser, dagstavle, tydelige legezoner.
- Bevægelse - vores vision er at give børnene mulighed for en barndom i bevægelse, hvor
bevægelse har flere betydninger. Bevægelse er det at mærke og udtrykke følelsesmæssig
bevægelse. Vi spejler barnets følelser, så de gøres kendte for barnet. Bevægelse er et ud-
tryk for barnets udvikling. Vi har øje for og understøtter alle børns tegn på udvikling, fx når
vi begejstres med barnet over at det nu selv mestrer noget nyt. Bevægelse er også at bar-
net kan udfolde sig fysisk. Der er plads til at gå og løbe, danse og springe, liste og hvile.
Børn lærer gennem kroppen.
- Kommunikation, da børnehalebarnet fortsat er i gang med at forstå og blive forstået gen-
nem nonverbal og verbal kommunikation. Gennem sproget udtrykker barnet sin mening og
kan derved præge leg og aktiviteter. Vi arbejder i nogle børnehuse med Sprogklar og med
Dialogisk læsning og i alle huse læses bøger, leges med rim og remser, synges, vrøvles,
samtales.

Ovenstående punkter tænkes ind i en vekselvirkning mellem planlagte vokseninitierede aktiviteter, børnenes mulighed for egen leg, leg som det pædagogiske personale indgår i, rutinesituationer som borddækning, bleskift m.m. Dagen er bygget op, så der er en vekselvirkning af disse procesparametre og hvor der tages højde for og gives plads til barnets eget perspektiv og medbestemmelse.

I disse skabes pædagogiske læringsmiljøer, som er alsidige og mangfoldige og målrettet det enkelte barn og børnegruppen.

Det er pædagogerne, der har det faglige ansvar for det pædagogiske læringsmiljøes kvalitet i de daglige aktiviteter og samspil og sørger i samarbejde med pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter for at arbejde i mindre grupper, så hvert enkelt barn er i tæt samspil med få andre børn og få pædagoger/medhjælpere.

Samarbejde med forældre om børns læring

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I den nye børne- og ungepolitik fra Svendborg Kommune er der en forventning til samarbejdet med forældrene der lyder således:

Værdierne afspejler sig også i mødet med forældrene og med familierne i sin helhed. På samme måde håber vi på, at forældrene, og det øvrige netværk omkring børn og unge, vil tage værdierne til sig i mødet med både egne og andres børn.

Vores udgangspunkt er, at forældre har ansvaret for deres egne børn samtidig med, at vi møder dem med positive forventninger om, at de også tager medansvar for de fællesskaber, som børn og unge er en del af. Vi anerkender til fulde forældrene og det nære netværk som de primære omsorgspersoner i børn og unges liv. Derfor inddrager vi dem i de beslutninger om børn og unge, hvor dagtilbud, skoler og Svendborg Kommune spiller en rolle.

De fire værdier i Svendborg Kommunes børne- og ungepolitik er:

- Anerkendelse

- Indflydelse
- Positive forventninger
- Nysgerrighed.

Vesterlundens forældrebestyrelse har gennem årene arbejdet dels med principper for overgange i børns liv og dels med princip for samarbejde med forældre om børns læring:

Forældrebestyrelsen opfordrer til, at forældre og personale løbende deler viden og erfaringer om barnets trivsel, udvikling og læring – og har et fælles ansvar i forhold til at invitere hinanden til at inspirere og samarbejde på forskellige måder.

Forældrebestyrelsen ønsker at bakke op om, at alle føler sig velkomne og som en del af fællesskabet. Vi ved, at det har betydning, hvordan vi forældre taler og handler, og vi har et stort ansvar i, at den gode kommunikation starter ved os.

Vi opfordrer derfor til, at alle forældre er opmærksomme på at invitere børn og voksne ind i fællesskabet. Dette kan f.eks. gøres ved at:

- Forældre byder nye forældre og børn velkomne ved at hilse på og præsenterer sig.
- Altid tale pænt om andre børn og forældre, og forsøge at nuancere/forstå andre og tale med barnet hjemme om dette.
- Forældre støtter op om, at børnene leger bredt og med mange forskellige, f.eks. ved at invitere forskellige børn med hjem på legeaftaler.
- Forældre viser en naturlig interesse for børnenes legerelationer og venner. Det har betydning, at vi ved, hvem børnene leger med og at vi kan børn og forældres navne.
- Forældre kan deltage i fælles arrangementer, og følge med i informationer og billeder via AULA. Der er nyhedsbreve omkring årets gang og særlige tematiserede aktiviteter.

Den daglige kontakt har en stor værdi i hverdagen, hvor personalet møder forældrene som en ressource, og opbygger en tillidsfuld relation. I den daglige kontakt er der små hverdagsfortællinger, og der gives vejledning i alt fra madpakkeindhold til grænsesætning.

Opstår der tvivl, eller er der brug for afklaring af behov og forventninger, planlægges en struktureret vækstsamtale, som beskrevet nedenfor.

Der er også mulighed for indflydelse og inddragelse via forældrebestyrelsesarbejdet, hvor forældre har direkte adgang til politikker, principper og værdier i institutionen.

Vuggestuen:

Der er stor opmærksomhed på overgangen mellem vuggestue og børnehave. Nogle gange vil der være overlevering mellem personalet i børnehuset. Andre gange vil forældre blive inviteret til at deltage i overleveringsmødet.

Børnehaven:

For de børn, der er i FOKUS, er der flere forældresamtaler. (Se afsnit vedr. Børn i udsatte positioner).

Overgange:

Der skal foregå overlevering mellem vuggestue og børnehave senest 1 måned før barnet fylder 3 år. Dette overleveringsmøde kan forældrene også deltage i.

Der skal foregå overlevering mellem børnehave og skole for børn i FOKUS eller udsat position senest 1 måned før start i forårs-SFO.

For at sikre kvalitative samtaler, tager vi udgangspunkt i Vækstmodellen.

En dagsorden på mødet med forældrene kan se således ud:

- Hvordan tænker I det går, hvad går godt?
- Beskriv barnets generelle trivsel.
- Hvad er barnet god til? Hvor er barnet udfordret?
- I dialogen afsøges muligheder for handling. Der kan inddrages eksterne samarbejdspartnere til den videre proces.
- Indgå aftaler for indsats og handling.
- Evaluer samtalen med forældrene, det bedste ved samtalen.

I Vesterlunden arbejdes der ud fra et perspektiv der handler om forældrenes ressourcer og kompetencer. Personalet møder forældrene med nysgerrighed igennem en åben, gensidig og anerkendende dialog, for at sikre tryghed og tillid i relationen til forældrene.

Børn i udsatte positioner

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26.

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Svendborg Kommunes kommunale og selvejende dagtilbud er FOKUS betegnelsen for trivselsvurderinger af alle 0-6årige børn, som foretages af de pædagogiske medarbejdere.

Når alle børn systematisk bliver trivselsvurderet, får vi øje på, hvis et barn er i begyndende mistriksel. Dette giver os mulighed for tidligere at give børn den nødvendige og mest hensigtsmæssige indsats i et tæt samarbejde med forældrene.

Kernen i vores arbejde med børn i udsatte positioner:

- Vi sætter tidligt ind, når der er ubalance i trivslen og arbejder i zonen for nærmeste udvikling.
- Forældre er barnets vigtigste ressource, som vi aktivt samarbejder med.
- Når det er nødvendigt for barnets trivsel og læring udvider vi samarbejdet med tale/høre konsulent, sundhedsplejerske, psykolog og socialrådgiver.
- Vi justerer det pædagogiske læringsmiljø efter det enkelte barn og den konkrete børnegruppe.
- Vi arbejder ofte i mindre børnegrupper for at skabe trygge, pædagogiske og mangfoldige læringsmiljøer.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27.

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Svendborg Kommune begynder de kommende skolebørn i forårssfo 1. april. Børnehaven og skolen arbejder tæt sammen om at børnene får en god overgang til forårsSFO og efterfølgende bro til skolen. ForårsSFO arbejder videre med temaerne i den styrkede pædagogiske læreplan.

Børnehaven:

Strukturen for Vesterlundens ældste børn ser forskelligt ud. I nogle huse er der mange kommende forårsSFO børn og derfor kan man være sammen på en stue, andre huse har en anden struktur.

Her vil der bruges dage, hvor børnene mødes på tværs af stuerne.

Som område inspirerer vi hinanden til hvordan vi kan udvikle og forny vores måder at arbejde med kommende forårsSFO børn på.

Den 1. april, sender vi en gruppe børn i forårsSFO. Vi begynder derefter at have fokus på gruppen af kommende forårsSFO børn. For at styrke overgangen fra børnehaven til forårsSFO begynder vi at skabe nye læringsfælles-skaber for vores kommende forårsSFO børn.

Med udgangspunkt i at børn udvikler sig i forskelligt og har brug for differencerede læringsmiljøer planlægger vi dage for kommende forårsSFO børn hvor vi tilgodeser udvikling og behov.

Vi har fokus på leg. Legen betyder rigtig meget i børnenes udvikling. De lader sig inspirere, lærer at forhandle, at sige pyt og mærke fællesskabet og glæden ved at være sammen med sine kammerater. Legen er med til at skabe sunde fællesskaber.

Børnene har glæde af at være sammen med jævnaldrende, men også med yngre børn, hvor de som de ældste kan vise vej og udvikle mestring. Har vi børn, som har brug for særlige strukturer, hvor de er i mindre grupper, justerer vi og lader nogle børn få ekstra tid med yngre børn. Vi ser at børn vokser af at kunne mestre. Ved at kunne mestre giver det mod og nysgerrighed til at prøve nyt.

Vi styrker børnene i deres nysgerrighed – vi præsenterer dem for nye lege, og vi øger børnenes lyst til at prøve nyt, når vi leger med ord, bogstaver og præsenterer børnene for kreative udtryksformer og temaer.

Vi har fokus på det sproglige, vi øver børnene i at kunne fortælle, lytte og kunne begå sig med de andre børn sprogligt i legen.

Vi styrker børnene i at kunne udtrykke og udsætte egne behov. Når vi f.eks. holder samling, øger vi børnenes opmærksomhed på hinanden. Vi har mulighed for at læse bøger, vi synger og øver os i at kunne modtage kollektive beskeder. I f.eks. samlinger, overgange, lege og aktiviteter har vi en øget opmærksomhed på hvordan vi styrke børnenes kommunikative strategier. Hvordan løser de små opgaver med hinanden? Og vi støtter dem sprogligt, hvis der f.eks. skal løses uenigheder og forhandlinger.

Vi har en opmærksomhed på at lave aktiviteter og læringsmiljøer, hvor vi øver børnene i at mestre deres impulser. I turtagning, rollelege, spil og regellege øver de og vi hjælper dem på vej.

Vi har sammen med forældrene fokus på at støtte det enkelte barn, så barnet på bedste måde kan bevæge sig fra børnehaven til forårsSFO. Sammen har vi fokus på hvordan vi støtter barnet i at kunne mestre flere ting. Fokus på selvhjulpenhed er vigtig, og små justeringer som at kunne bære sin egen madpakke og hjælpe sin sidekammerat øger selvværd og selvtillid.

Når vi sender personale med i forårsSFO, bliver vi som personale mere klar og nysgerrige på hvad vi kan justere og have fokus på. Hvordan styrker vi vores børn i at øve legen med forskellige børn og hjælper dem på vej i det som kan være svært. Og vi øver selvstændighed og kommunikation. Vi har mulighed for at mødes på tværs af børnehuse. Det giver børnene mulighed for at kunne møde nye kommende kammerater.

Afslutningen på børnenes børnehaveliv er vigtig. Vi tilrettelægger og planlægger en særlig afsked for børnene og deres forældre. Børnene får et særligt diplom/bevis på at de har været en del af vores børnehave og er klar til nye venner og nye udfordringer. Den særlige dag kan også være en dag hvor børnene har øvet en sang, cirkus eller lign som der optrædes med.

Eksempler på, hvad gruppen har lavet af aktiviteter:

- I dag er vi på værkstedet – vi har taget vores kasse med store træbogstaver med. Nogle børn kender bogstaverne, vi hjælper hinanden med at finde de bogstaver der er i børnenes navne. Børnene maler deres eget forbogstav
- Vi eksperimenterer med farver og materialer. - Vi giver børnene mulighed for at vise og fortælle hvad de er optaget af og vi kan sammen planlægge nogle spændende forløbe, hvor det er børnene som viser vejen.
- De kommende forårsSFO børn er meget optaget af vilde dyr - Vi laver et tema omkring vilde dyr – vi skal sammen finde alle de vilde dyr. Vi eksperimenterer med materialer så vi selv kan fremstille vilde dyr. Vi øver os i fordybelsen og vedholdenhed.
- Vi tilrettelægger temaer, hvor børnene er med til at inspirerer og fortælle hvad de syntes er spændende.
- Vi har sørøvertema, hvor vi laver hele vores legeplads om til sørøverskibe. Vi bruger vores kreativitet og laver skattekister. Legen er som udgangspunkt det vigtigste og børnene slutter temaet af skattejagt og besøg ved åen, hvor der findes guld.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29.

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Vesterlunden arbejder vi med inddragelsen af lokalmiljøet på mange forskellige måder og det kan være forskelligt fra børnehus til børnehus. Fælles for alle børnehuse i Vesterlunden er, at vi ligger i skønne naturomgivelser, hvor vi har både skoven, stranden og havet tæt på. Nærmiljøet ses som en naturlig og vigtig udvidelse af vores pædagogiske læringsmiljøer, som vi gør brug af i planlægningen af ture, aktiviteter og spontane tiltag.

Eksempler på udvidelse af læringsmiljøet med besøg i lokalsamfundet;

- Det lokale bibliotek på flere forskellige måder. Nogle børnehuse har børnebibliotek i børnehuset. Andre låner bøger hjem til børnehuset. Vi bruger også deres kulturtilbud i form af teater, højtlesning og musik.
- Lokale museer som f.eks. Naturama.
- Genbrugsstationen samt vand og affaldsstationen.
- Det lokale idrætscenter, hvor vi springer i skumgrave, klatre på klatrevægge og bliver motorisk udfordret.
- Svømmehallen.
- Vi besøger naturdestinationer og inddrager både skov og strand i vores hverdag.
- Til jul laver vi aftaler med den lokale kirke om krybbespil og gudstjeneste.
- Vi er en del af projekt SVEND, hvor musikskolen besøger vores børnehuse og bringer musikken i spil.
- Vi har mulighed for at lave aftaler med UCL, hvor de studerende kommer ud og laver aktiviteter med grupper af børn.
- Vi har samarbejde med den lokale FGU-skole, hvor enten vi eller de kommer på besøg og laver aktiviteter.

Oplevelser og erfaringer i lokalsamfundet er med til at danne barnet og deres aktive deltagelse bidrager til en dybere læring, der forankres i dem. Det giver dem nogle værdifulde erfaringer i forhold til natur, idræt, kunst og kultur som de ellers ikke ville have fået hjemme i børnehuse. De får udvidet deres horisont og det skaber gode minder, at tale om både hjemme i hjemmene, men også sammen i børnehuset.

Fortællinger om steder, fortællinger om andre og fortællinger om os selv bringes sammen og er medskabere af en fælles kultur. Børnene er medskabere af fortællingerne og danner erfaringer med nye steder. Det skaber sammenhæng i oplevelser og i en fælles kultur.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30.

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I Vesterlunden er vi optaget af at inddrage børnenes perspektiver og oplevelser af deres hverdagsliv i børnehuse. Dette ift. at forstå og kvalificere de fysiske, psykiske og æstetiske læringsmiljøer, som vi stiller til rådighed inde som ude. Det betyder, at børnene er med til at vurdere læringsmiljøet, hvor vi ex. spørger dem, hvad og hvor de kan lide at lege, og hvad de kunne ønske sig, el. de kan tage billeder af deres gode legemiljøer inde og ude.

Læringsmiljøer er dynamiske, idet læringsmiljøerne organiseres og tilpasses med basis i det enkelte barns/børnegruppens behov og oplevelser.

Det prioriteres at have mange forskelligartede lege- og læringsmiljøer, så børnene har alsidige og mangfoldige muligheder for at realisere deres individuelle interesser og deres individuelle læringspotentialer i fællesskab med andre.

I de fysiske læringsmiljøer i børnehøjde inde som ude tilstræbes der:

- At indretning og udsmykning signalerer rummets særlige funktion, så anvendelsesmuligheder bliver tydelige for barnet.
- At indretning inviterer til leg, literacy med at læse og skrive aktiviteter, science og eksperimenter, male- og tegneaktiviteter, motorisk og kropslig udfoldelse.
- At indretning inviterer til fysisk udfoldelse og stille aktiviteter, så barnet får mulighed for både stille og vilde lege.
- At indretning inviterer til ro og afgrænsning, og gangzoner indtænkes, så barnet får mulighed for ro til fordybelse i legens indhold og i det sociale samvær omkring legen.
- At indretningen inviterer til selvhjulpethed, så barnet får mulighed for øvebane heri.
- At der er tilgængelige materialer, så barnet inspireres og selv kan gå i gang med aktiviteter og leg.
- At der er systematik og orden, så læringsmiljøer er overskuelige.

Ift. indeklimaet tilstræbes der:

- At der er et passende støjniveau, herunder bevidsthed om, hvad der er "legelarm" og støj, så støjniveau sker i et leje tilpasset aktiviteten og hensyntagen til det omgivende børnemiljø.
- At der er højt hygiejneniveau bl.a. med hyppige håndvask, så smitte mindskes.
- At der er gode lysforhold bl.a. lysindfald i alle rum, justering af lys ift. stemning, aktivitet m.m.
- At lugtsener mindskes via udluftning.

I det psykiske læringsmiljø i børnehøjde tilstræbes der:

- At Svendborg kommunes fælles børnesyn - anerkendelse, -indflydelse, -positive forventninger og nysgerrighed afspejles i omgangstonen og samværsformer i alle børnehusene. Dette kommer bl.a. til udtryk i måden vi taler til og med hinanden, i måden vi er sammen på og tager hensyn til hinanden og i måden vi løser konflikter.
- At varme og empatiske relationer afspejler sig i samspillet børn og voksne imellem, hvilket bl.a. kan komme til udtryk i en afleveringsstunder, hvor barnet er ked af det. Her anerkender den voksne barnets savn med beroligende stemme, trøst og sætter ord på evt. savn og afsked til forældrene.
- At sunde, stærke og venskabelige relationer ses børnene imellem, hvilke bl.a. kan komme til udtryk ved "du og jeg, sammen om noget", hvor barnet er og leger sammen med en eller flere om et fælles tredje.

I det æstetiske læringsmiljø i børnehøjde tilstræbes der:

- At indretning er inspirerende, sanselig og udfordrende.
- At indretning inviterer til og giver gode muligheder for samvær, leg og mangfoldige former for skabende virksomhed.
- At indretning er med dæmpede farvevalg på vægge og gulv, så de mange synsstimuli dæmpes.
- At børnenes kreationer værdsættes og der kæres om ophæng heraf.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

De seks pædagogiske læreplanstemaer er i den pædagogiske praksis i samspil med hinanden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32.

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder.

Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling inden for disse to mål?

I Kernehuset er vi med til at støtte udvikling af barnets alsidige personlige udvikling. Barnet møder pædagogisk personale, der har øje for det enkelte barns behov og følelser. Derved skaber vi en tryk tilknytning, hvor barnet føler sig set, hørt og mødt af empatiske voksne. Vi ser og møder barnet med et ønske om, at de føler sig som et unikt menneske, fyldt med muligheder, succesoplevelser og med betydning for andre. Derfor er det vores opgave at skabe de bedste betingelser for dette.

Det pædagogiske personale møder barnet positivt og anerkendende og spejler de følelser barnet udtrykker og hjælper med at regulere barnets følelser, når det er nødvendigt.

Vi udvikler os i legen og i relationer. Børnene er i løbet af dagen både i mindre og større fællesskaber. De mindre fællesskaber giver barnet mulighed for at udforske og erfare sig selv sammen med andre børn. Med voksne tæt på støttes børnene i en given udfordring og bringer barnet igennem oplevelsen med en oplevelse af at mestre.

Det pædagogiske personale møder barnet i den nærmeste zone for udvikling, hepper når tingene lykkes og støtter og trøster, når tingene bliver svært eller driller. Når vi møder børnene her, er vi med til at styrke barnets tro på sig selv og sit værd.

Barnet lærer – hvem er jeg, hvad kan jeg lide og hvor er min grænse. Både i vuggestue og børnehave, tilrettelægges aktiviteter, så det enkelte barn har mulighed for at deltage, bidrage og være en del af det store fællesskab.

Fortælling fra vuggestue.

Vi har fyldt gulvet i motorikrummet ud med puder og madrasser. Der er 5 af de yngste børn med i rummet. Børnene kravler, tumler og hoppe. En pige på 1 år sidder lidt usikkert ved puderne og kigger. Hun klapper på puden, kigger på den voksne og på de andre børn der leger omkring hende. Den voksne hjælper hende til at komme fremad på puden, hun smiler lidt usikkert. De andre børn begynder at klappe og heppende siger hendes navn. Hun smiler stort og kravler langsomt hen ad puden mens vennerne opmuntrer hende.

Fortælling fra børnehaven.

I børnehaven arbejder vi med barnets individuelle personlig udvikling på mange områder. Når hvert enkelt barn kommer om morgenen tager vi imod på den måde som passer det enkelte barn. Til nogle har vi bestemt legetøj klar som barnet kan starte dagen med. Vi ved, at nogle børn har brug for nærhed fx at sidde lidt på skødet og andre vil gerne vide hvilke børn er kommet. Hvordan hvert enkelt barn tages imod og hjælpes i gang med dagen, har vi fundet frem til via samarbejde med forældrene og i det faglige samarbejde i børnehaven. Vi italesætter barnets kompetencer med "selv snak", hvor vi taler højt med os selv om barnets kompetencer. "Sofie er så god til at hjælpe, når nogen er kede af det" Det hører både det enkelte barn men også resten af gruppen og det er med til styrke den gode fortælling i og omkring barnet.

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling inden for disse to mål?

Vores pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes sociale udvikling ved, at det pædagogiske personale skaber rammer, der er trygge og giver børnene plads til at udvikle sig og have medbestemmelse. Dette både i vuggestue og børnehave.

Vi inddeler børnene i mindre grupper med henblik på at styrke barnets legefællesskaber i de små som store børnefællesskaber. Børnene får her mulighed for at danne relationer og spejle sig i hinandens forskelligheder. Det pædagogiske personale møder børnene med empati og indlevelse og placerer sig ved siden af, foran og bagved og i øjenhøjde. Det styrker børnenes udvikling af empati og mentalisering, når det pædagogiske personale spejler barnets følelser og lærer børnene at hente hjælp. Italesættelse af barnets hensigter i leg og aktiviteter børnene imellem, hjælper børnene til at forstå og aflæse hinanden.

Legen er central i udvikling af børnenes sociale udvikling. Med vores anerkendende tilgang til børnene skabes en fælles opmærksomhed på hinandens værd og forskelligheder. De planlagte pædagogiske aktiviteter tilrettelægges med fokus relationsdannelse, børnene imellem. Det ved at aktiviteterne er på tværs af alder, køn og stue. Dette giver børnene flere veje og deltagelsesmuligheder ind i et børnefællesskab.

Det pædagogiske personale er bevidste om deres positionering i aktiviteterne og bevæger sig både foran og viser vejen, ved siden af og understøtter og bagved og følger op når det er nødvendigt. Dette både i pædagogiske aktiviteter og når vi er deltagende i lege.

Fortælling fra vuggestue.

Vi er ude på legepladsen om eftermiddagen. Der kommer tre børn gående op ad bakken med hinanden i hånden. De smiler alle stort og griner. Se siger de.... Så giver de alle hinanden et stor kram. Da de har krammet et stykke tid, kigger de på hinanden og griner. Så bytter de pladser og går igen med hinanden i hånden. Da det har gået lidt, siger de krammer og krammer igen. To af børnene har længe haft en tæt relation til hinanden, men den tredje har i en længere periode været mere på sidelinjen. De fandt stor glæde i at være sammen og fik stor respons på at de var sammen og at det så hyggeligt ud.

Fortælling fra børnehaven.

Lige udenfor børnehavens låge ligger skoven. Det er et rum der kan noget helt særligt. Her må børnene selv skabe deres legeredskaber. Det åbner op for nye lege og derpå også nye legerelationer.

En dag finder nogle børn på, at der skal bygges en bro over skovens å. Nogle børn påtager sig hurtigt rollen som bygherre og andre som hjælpere, men der er brug for alle fordi grenene der skal bruge, er store tunge. Da broen er færdig ved fælles hjælp, skal den krydses. Der er mange børn, så der bliver hurtigt skabt en kø og det kræver god tålmodighed at vente på hinanden. Hvis et barn har vanskeligheder ved at komme over, bliver man nødt til at hjælpe hinanden ellers går det hele i stå. Undervejs bliver der heppet og givet high-five.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale.

Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog inden for disse to mål?

I Kernehuset understøtter vi en god sprogkultur med en opmærksomhed på, at vi som pædagogiske personale i interaktionen med børnene skaber de optimale forhold for kvaliteten i sproget. Det gør vi ved at følge barnets initiativer og interesse, i fælles oplevelser og fælles erfaringer samt i hverdagen at sætte ord og symboler på sproget. Vi tager ansvaret for, at alle børn føler sig set, hørt og anerkendt i kommunikationen.

I vores hverdag er følgende et eksempel på, hvordan vi skaber et pædagogisk læringsmiljø for barnets sproglige udvikling.

- Skaber en ramme, hvor der er tid og gives plads til at samtale i både større og mindre fællesskaber.
- Refleksion og undren over ord og betydning.
- Sætter ord på det, der skal ske og det der sker.
- Bruger konkrete til at understøtte sproget.
- Bruger kropssproget til at tydeliggøre og give liv i kommunikationen, i historien/eventyret og i legen.
- Inspiration med sange, rim og remser, højtlesning, dialogisk læsning og fortælling som skaber nysgerrighed og fantasi.

- Fælles oplevelser og erfaringer, der giver grobund for samtaler.

Fortælling fra vuggestue.

De fire ældste børn fra stuen sidder sammen på tæppet og kigger i bogen "Den sultne larve aldri'mæt" siderne med alt maden som larven spiser har fanget deres interesse. De peget og benævner de forskellige madvarer. Bagefter finder vi en larve frem, vi har lavet af karton og en yoghurtbøtte. Rundt om i rummet er der gemt laminerede billeder af samme madvarer som i bogen. Børnene hjælper hinanden med at finde dem og fodre larven. Vi snakker om maden imens, hvad kan vi selv godt lide at spise? Hvilke farver har det? Smager det surt eller sødt?

Fortælling fra børnehaven.

Vi skal holde samling i børnehaven. Vi italesætter, at nu er der samling samtidig med at vi også bruger tegnet for samling. Vi begynder med samlingen med vores goddag sang med fagter. Midt på gulvet står sangkisten. I dag ligger en bjørn i kisten. Vi skal synge "Bjørnen sover". Til sangen skiftens børnene til at være bjørnene der sover. En dreng er lidt urolig, jeg hjælpe ved at lægge en beroligende hånd på hans ben. Et barn vælger sangen "En lille undulat". Vi synger med en lille stille stemme, almindelig stemme og en stor og høj stemme. Vi slutter samlingen med en fast slut-sang.

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse inden for disse to mål?

I Kernehuset arbejder vi med, at børnenes kropslige erfaringsdannelse har så gode vilkår som muligt. For det er igennem disse tidlige sansninger og udfordringer, at de skaber det indre sprog til at forstå verden med. Det gør vi ved at skabe pædagogiske læringsmiljøer, der tilgodeser, at børnene bruger kroppen på forskellige planer. Børnene kan få roen i stille aktiviteter og lege, samt bruge kroppen fysisk i vilde og kropslige lege. Herigennem mærker barnet kroppens forskelligheder i at være i ro og vild aktivitet. Vi bruger naturen og udelivet meget i vores hverdag. Det giver børnene mulighed for at eksperimentere, sanse gennem kroppen.

Det pædagogiske personale går foran og inspirerer ved at være aktiv deltagende for at motivere børnene i at bruge kroppen frit. Vi understøtter børnene lige tilpas til, at børnene kan gøre sine egne kropslige erfaringer. Vi har en opmærksomhed på, at vores læringsmiljøer er dynamiske og foranderlige, så børnenes kropsbevidsthed og kropserfaring øges og udfordres løbende.

Vores læringsmiljøer ude som inde giver plads til den motoriske udfoldelse som passer til det enkelte barn. Der kan være stor forskel på, hvor i deres motoriske og sansemæssige udvikling børnene er. Derfor tilstræber vi at tilbyde mange forskellige lege og aktiviteter, så alle børn kan være med og laver dem tilpas udfordrende, at der sker læring.

Vi bruger uderummet og naturen hele året både i vuggestue og børnehave. I skoven går vi på forskelligt underlag og er ude i sol, regn og blæst. På legepladsen triller, kravler og løber vi på bakkerne. Børnene leger med sand og vand, gynger og cykler. Vores plantekasser i børnehøjde giver børnene mulighed for at få stimuleret deres sanser ved at se, dufte, smage, føle til krydderurter, grøntsager, blomster, bær, ukrudt.

Ude som inde er der fælleslege som Banke bøf, Kyllingemor, hinkeruder mm. I kreative aktiviteter bruger vi forskelligt materiale til at stimulerer børnenes sanser og brug af finmotorikken. Siesta som tilbydes hver dag og giver ro til krop og sanser.

Fortælling fra vuggestue.

En dag hvor solen skinnede, besluttede vi os for at gå på legepladsen i bare tæer og udforske med vores sanser. Vi mærkede det fugtige græs, det kolde sand i sandkassen og følelsen af at terrænet var ujævnt. Børnene gik både på små grene og små sten. Ud over det naturlige element, havde vi også lagt trædesten frem i en bane, som vi fælles kunne udforske. De små brugte grovmotorikken til at gå op og ned ad bakkerne på legepladsen, mens de store trillede ned og løb op.

Til samling synger vi sange med fagter som stimulerer finmotorikken. Samlingen slutter hver gang med at børnene bruger hele kroppen. Vi slår en kolbøtte. Her får børnene brugt deres krop og sanser, når hele kroppen kommer ud af ligestilling og bliver vendt på hovedet. Det er super vigtigt, at vi får vendt kroppen på hovedet og i forskellige retninger i løbet af dagen, da det er med til at stimulerer alle kroppens sanser.

Fortælling fra børnehave.

"Ud på tur og aldrig sur" Vi er på tur til stranden med rygsæk. Ad stierne løber og hopper børnene. Vi møder brombærbuske på vejen og må smage de lækre og modne bær. Børnene plukker og smager og ind imellem høres et lille af, når de små torne rammes. Gennem skoven kravler og balancerer vi på væltede træer. Nogle børn er lidt "klemte" ved at kravle over og opmuntres af de voksne så de oplever succes ved at kunne. Ved vandet hjælper to børn hinanden med at omme ud på en sten ved at række hånden ud mod hinanden. Det lykkedes begge børn at stå på stenen uden at falde i. På turen kommer børnenes mange sanser i spil. Det kræver en masse kropslig-koordinering, når vi sanser og bevæger os op og ned, kravler over og under, bevæger os igennem forskelligt terræn, smager og mærker forskelligt gunderlag ved at gå med bare tær. Igennem leg og bevægelse i naturen får børnene en masse kropslig og sanselige erfaringer.

Vores legeplads er rig på træer og alle træer er et klatretæ. Vi løfter ikke børnene op eller ned af træerne, men guider derimod børnene til, hvor de skal sætte deres hænder og fødder i tilfælde, at de sidder fast og ikke kan komme ned. Det kræver en mægtig koordination af lemmer, balance og overblik at komme op i træet. Og jo længere de kommer op, jo mere kilder det i maven. Jo mere skræmmende det er, jo længere er de nået i deres udvikling. Børnene får herved en forståelse og fornemmelse af deres krop.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder.

Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science inden for disse to mål?

I Kernehuset vægter vi naturen og udelivet i særlig høj grad. Vi går på opdagelse i naturen og er nysgerrige på dens mysterium. Vores udendørs læringsmiljøer har mange forskellige udviklings- og udfoldelsesmuligheder. Vi har en kæmpe legeplads med bålplads, hvor børnene er med til at kløve brænde til dagens bål. Legepladsen har områder med vild med vilje, krat, træer, bakker, spiselige planter og bær/frugt/nødder. Nærmiljøet giver os mulighed for at benytte både skov og strand, hvor vi eks. kan udforske skovbundens dyreliv.

I 2021 øvede vi os i, hvad science i daginstitutionen kan være, igennem et BUPL støttet udviklingsprojekt der hed "Science udenfor". Vi lærte, hvad der skulle til fra børn og voksne for at være nysgerrige sammen i naturen en hel dag. Samt hvad vi voksne kan gøre for at understøtte børnenes undersøgende, hypoteseskabende og undrende natur. Denne viden gives videre til nye medarbejdere, så den kan leve i huset fremover.

Se her videoer fra projektet: <https://bupl.dk/forsknings-og-udviklingspuljer/udviklingspulje/science-udenfor>

Det pædagogiske læringsrum i naturen skal pirre til børnenes nysgerrighed, iagttagelser og refleksioner omkring den. Derfor er vi nysgerrige og eksperimenterende sammen med børnene, om det de finder i naturen og stiller spørgsmål som – Hvad gør den? Hvad kan den? Hvad har den?

Børnene lærer gennem kroppen, så det bliver hoppet i vandpytter og de mærker forskellen på koldt og varmt, vådt og tørt. Samtidig er det pædagogiske personales egen naturlige nysgerrighed og glæde ved naturen afgørende for, at vi lykkes med at skabe et læringsmiljø, hvor nysgerrighed, eksperimenterende virksomhed og undren skaber vejen til større forståelse for naturen og en bæredygtig udvikling.

Fortælling fra vuggestue.

På årets første efterårsdag i vuggestuen tog vi en lille gruppe børn med udenfor for at udforske legepladsen og undersøge, hvilke insekter vi kunne finde. Formålet med aktiviteten var at styrke børnenes nysgerrighed over for naturen samt udvikle deres observationsevner.

Da vi kom udenfor, begyndte vi at inspicere området omkring sandkassen. Børnene fik små skovle og spande, og sammen begyndte vi at løfte sten, grave forsigtigt i jorden og kigge under buske. Det varede ikke længe, før vi opdagede små bænkebidere, myrer og edderkopper, der gemte sig under stenene.

Efterhånden som vi bevægede os rundt på legepladsen, fortsatte børnene ivrigt med at lede efter flere insekter, og vi fandt både snegle og en enkelt regnorm. Børnene var begejstrede og opsatte på at finde flere.

De fik mulighed for at undersøge naturen på egen hånd, mens de stillede spørgsmål og observerede. Jeg kunne se, hvordan børnene gennem leg og oplevelse blev mere nysgerrige på verden omkring dem.

Fortælling fra børnehave.

Peter og far kommer en morgen i børnehave med en død solsort, som de har fundet hjemme i haven. De har taget solsorten med, så den kan komme ned i "dødekassen", som stuen har lavet i et hjørne på legepladsen. Pædagogen tager imod Peter og den døde fugl. Pædagogen, Peter og et par andre børn taler sammen om, hvorfor fuglen mon er død? Spørgsmålene og svarene er mange. De beslutter sammen, at det må de finde ud af, inden de lægger fuglen i "dødekassen". Pædagogen finder gummihandsker, en pose og en saks frem og sætter sig ud på legepladsen, så børnene omkring hende kan følge med, når hun åbner fuglen. Der kigges til med stor nysgerrighed, forundring og der rynkes også lidt på næsen og udtrykkes "Ad!". Men størst er nysgerrigheden især, da der inde i den døde solsort, bliver fundet små orme. Det leder til endnu en ny snak med børnene om, hvordan mon ormene er kommet ind i fuglen. Pædagogen afrunder seancen ved at lægge den døde solsort i "dødekassen" og hele børnegruppen har nu mulighed for dagligt at følge nedbrydningsprocessen fra fugl til knogler.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab inden for disse to mål?

Musik til SVEND – musik i dagtilbud. Svendborg byråd har fra 1. januar 2016 valgt at alle børn i 0-5-års alderen tilbydes musik i Svendborgs dagtilbud. Musik styrker børns kreative udvikling, deres sproglige, motoriske og sociale færdigheder. Derudover er musik sjov og glæde, og har, som vi alle ved, en kæmpe værdi i sig selv.

I Kernehuset er der rig mulighed for æstetisk og kunstnerisk udfoldelse både ude og inde og både i børnehave og vuggestue. Der er mange og forskellige materialer tilgængelige og børnene får tid og plads til at bruge dem. De æstetiske processer stimulerer børnenes fantasi, kreativitet, nysgerrighed og fællesskab. Børnene har mulighed for at tegne, male, klippe, klistre, save, hamre, snitte. Gennem musik og i fortællinger bliver børnene præsenteret for et univers af fantasi og kreativitet.

I lege og aktiviteter skabes de små og store fællesskaber. De har alle stor betydning for os og vi giver det værdi i hverdagen. Et fællesskab er også den lille spisegruppe, hvor vi spiser sammen. I dette fællesskab bliver der talt om mangt og meget, lige fra maden til oplevelser barnet eller gruppen er optaget af.

Den fælles oplevelse om et tema eller en tur ud af huset, kan skabe et særligt fællesskab omkring en fælles oplevelse. Det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes mulighed for at være en del af et fællesskab ved fx at lave små legegrupper og at det pædagogiske personale er foran, ved siden af og bag ved børnene i lege og aktiviteter.

Traditioner er vigtige i Kernehuset. Vi fejrer mærkedage og højtider som fastelavn og jul ved at pynt op og synge traditionsbundne sange. Vi besøger kirken til jul, fejre børnenes fødselsdage og synger ØV-sang når børn eller voksne skal videre. Samtidig har vi en åben og nysgerrig tilgang til andre traditioner og kulturer end danske. Vi er opmærksomme på de forskelligheder, der kan være i en børnegruppe.

Fortælling fra vuggestue

Alle børnene sidder i en rundkreds, klar til morgensamling. En pige får sangkufferten, hun har lidt svært ved at åbne låsen, så drengen ved siden af rækker ind og hjælper hende. Hun smiler og kigger ned i kufferten. Der går et øjeblik og hun trækker en hæklet edderkop op. Flere af de andre børn udbryder begejstret "Lille Peter edderkop!" Vi synger sammen. Bagefter får pigen at vide, hvem af sine venner hun skal give kufferten videre til, hun rejser sig op og leder mellem ansigterne i rundkredsen, får øje på barnet og giver ham kufferten.

Fortælling fra børnehave.

Efter en stor udvidelse af hele Kernehuset er vores læringsmiljøer i huset blevet gentænkt. Vi har skullet sætte vores eget præg på stuerne sammen med børnene. Efter at have dykket ned i børnenes interesser og vores teoretiske viden om blandt andet NEST og neuropædagogisk udviklingsleg har vi skabt gode og udviklende legemiljøer til børnene.

Vi har delt store rum op i mindre legemiljøer med reoler og/eller skærme. I legemiljøerne er det tydeligt hvad der kan leges og det bedre børnene mulighed for at fordybe sig i legen. Vi har skabt små huler til lege og til pausestunder fra det store fællesskab. Andre stuer er funktionsopdelte med dukkekrog, bilrum, tumlerum, sanserum og fællesrum. Disse rum skaber gode rammer for at videreudvikle børnenes legekompeterencer. I mange af vores rum i børnehaven er det muligt at lege uforstyrret, da vi prioriterer at skabe mindre børnefællesskaber.

Alle vores legemiljøer bliver løbende tilpasset efter børnenes interesser og behov for at skabe gode betingelser for børnefællesskabet gennem leg.

Evalueringsskulturr

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturr i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at skabe en evalueringskultur, som er relevant for praksis. Evalueringspraksissen i hverdagen afspejles ved brug af forskellige evalueringsredskaber- og former, som sker løbende og sætter lys på de små ting i hverdagen i form af selvrefleksion og justering af handling – både hos den enkelte og i professionelle læringsfællesskaber – sammen med interne og eksterne samarbejdspartnere.

Hvordan dokumenterer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at bruge forskellige tilgange og metoder, der løbende kan dokumentere arbejdet og sammenhængen

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hver andet år?

I Svendborg Kommune benytter dagtilbuddene en evalueringsskabelon, som rummer de lovmæssige forpligtelser til den evaluering, der skal foretages mindst hvert andet år. Evalueringen offentliggøres sammen med den pædagogiske læreplan på dagtilbuddenes hjemmeside.